

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО МАПУВАННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗА
ЦІЛЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН У СУМСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Метою мапування ОП за ЦСП є свідомо та змістовна оцінка узгодженості між змістом і моделлю реалізації освітньої програми, а також позанавчальними активностями, до яких залучені студенти ОП, з Цілями сталого розвитку ООН. Процес мапування ОП за ЦСР створює можливості для студентів і викладачів розвинути не тільки краще розуміння ЦСР, але й глибоке усвідомлення того, як освітні програми, які вони вивчають або викладають, їхні власні дії можуть сприяти досягненню ЦСР.

Мапування освітніх програм за Цілями сталого розвитку ООН (ЦСР) дозволяє закладам вищої освіти (ЗВО) узгодити свої освітні пропозиції з глобальними викликами сталого розвитку. Цей процес може допомогти вищим навчальним закладам продемонструвати свій внесок у досягнення ЦСР, покращити свої освітні програми та підготувати студентів до вирішення складних глобальних проблем.

На рівні освітньої програми рекомендовано мапування дозволяє відповісти на питання:

1. Наскільки освітня програма охоплює ЦСР: як зміст освітніх компонентів безпосередньо корелює з однією (декількома) Цілями, наскільки різні цілі були застосовні до змісту освітніх компонентів освітньої програми.
2. Наскільки знання, уміння та компетентності з певної ОП/освітніх компонентів мають відношення до розуміння викликів і сприяють досягненню кожної ЦСР.
3. Як майбутня професійна практика на посадах, які можуть обіймати випускники освітньої програми, пов'язана з кожною з ЦСР?

Мапування академічних програм за ЦСР доцільно проводити за таким алгоритмом.

1. Створення робочої групи.

Важливо сформувавши дієву робочу групу для проведення мапування, включити усі зацікавлені сторони, такі як гарант та члени проєктної групи, викладачі, студенти та керівництво закладу. Студентське самоврядування є важливим фасилітатором залучення студентів через проведення заходів, під час яких студенти ознайомлювалися з принципами та метою мапування та залучалися до цього процесу. Студенти відіграють особливо важливу роль у процесі мапування, оскільки їхні оцінки та рекомендації створюють цілісну картину щодо представлення ЦСР в освітніх програмах. Пошук точки зору студента має вирішальне значення для забезпечення досягнення очікуваних результатів навчання.

Важливо конкретизувати ролі усіх учасників, визначити конкретні завдання (збір даних, перегляд програми тощо), щоб забезпечити скоординовані зусилля. Корисним є залучення зовнішніх експертів з ЦСР або експертів досвідом імплементації ЦСР в освіті.

Члени робочої групи, в тому числі студенти, повинні мати чітке розуміння всіх 17 ЦСР та їхніх 169 таргетів, нормативні документи, які діють в Україні щодо імплементації ЦСР. Це допоможе визначити відповідні зв'язки між освітніми програмами та ЦСР.

Важливо пам'ятати, що мапування не є самоціллю, а інструментом удосконалення освітніх програм та досвіду студентів.

2. Аналіз освітніх компонентів.

Мапування ОП за ЦСР вимагає аналізу усіх освітніх компонентів, в тому числі вибіркового, щоб визначити наскільки їхній зміст, результати навчання, а також методи навчання, викладання та оцінювання, пов'язані із ЦСР. Важливо зрозуміти, які ОК безпосередньо стосуються конкретної Цілі сталого розвитку, а також ті, які включають окремі аспекти (соціальна справедливість, відповідальне споживання, вплив на довкілля тощо).

Кожен викладач проводить самоаналіз свого ОК, відповідаючи на поставлені питання і оцінюючи в балах рівень зв'язку навчання, викладання оцінювання за ОК з ЦСР, заповнює форму.

Доцільно провести консультації з викладачами, щоб отримати повну інформацію про те, як їхні ОК можуть узгоджуватися з ЦСР, навіть якщо вони прямо не згадують сталий розвиток. Багато курсів можуть неявно охоплювати аспекти ЦСР.

Робоча група узагальнює інформацію, отриману від викладачів щодо освітніх компонентів ОК, заповнює форму, що містить бальну оцінку впровадження кожної Цілі сталого розвитку у ОП. В процесі оцінювання ОП в цілому робоча група може додати додаткові бали, якщо студенти на ОП були залучені до позанавчальних активностей, пов'язаних з ЦСР (проекти, волонтерські заходи, активності спільно з бізнесом, громадою, тощо).

За результатами аналізу ОК можуть як безпосередньо стосуватися конкретних ЦСР і мати «пряме узгодження» з ЦСР (наприклад «Кліматична політика ЄС» тощо). Також ОК можуть не мати безпосереднього зв'язку з ЦСР (наприклад, теми соціальної нерівності, бідності тощо можуть пов'язувати ОК з відповідною ціллю).

Деякі ОК та освітні програми можуть сприяти досягненню кількох ЦСР. Наприклад, програма «Стале сільське господарство та продовольча безпека» стосуватися ЦСР 2 «Подолання голоду», а також ЦСР 13 «Пом'якшення

наслідків зміни клімату» та ЦСР12 «Відповідальне споживання та виробництво».

3. Критерії мапування.

Важливо встановити чіткі критерії оцінювання освітніх програм та їхніх компонентів у відповідності з ЦСР. За результати аналізу досвіду провідних університетів Великої Британії, пропонуються такі критерії для аналізу освітніх компонентів щодо їх узгодженості з ЦСР

1. Зміст ОК (чи орієнтований ОК в цілому чи окремі теми на конкретну ЦСР).
2. ДРН у узгоджені з ключовими компетентностями сталого розвитку
3. Міждисциплінарні або трансдисциплінарні підходи до навчання.
4. Синоптичне оцінювання (оцінювання не лише РН одного ОК, а й інших)
5. ОК є інклюзивним - орієнтованим на осіб з особливими освітніми потребами
6. Чи передбачає ОК виконня студентами проектів, case studies, симуляцій, пов'язаних з реальними проблемами сталого розвитку
7. Чи застосовуються в ОК гостьові лекції фахівців у окремих питаннях сталого розвитку, інші форми співпраці з бізнесом, іншими зовнішніми стейкхолдерами в імплементації певних аспектів сталого розвитку.

Деталізація передбачена на рівні освітніх компонентів, отримані оцінки є основою для оцінювання ОП за шкалою від 1 до 5.

Онлайн-інструментом для мапування є гугл-таблиці, які уніфікують процес аналізу та дозволяють порівнювати отримані результати в межах університету.

4. Пілотування процедури мапування ОП за ЦСР та підготовка викладачів

Протягом 2024-2025 н.р. передбачене пілотування процедури мапування освітніх програм за ЦСР. Для пілотування кожен факультет обирає одну ОП, для якої буде проведено мапування та яка стане основою для поширення досвіду на усі освітні програми факультету.

Протягом періоду пілотування передбачено семінари для викладачів, щоб підвищити обізнаність з педагогічними підходами в імплементації ЦСР, розуміння їхньої актуальності для різних навчальних дисциплін, заохотити до перегляду контенту освітніх компонентів, пов'язаного з ЦСР.

5. Результатів мапування

Результати мапування подаються у формі матриці та графічно, щоб наочно проілюструвати зв'язки між програмою та конкретними ЦСР. Рекомендовано використовувати кольорове кодування та візуальне представлення результатів, щоб показати рівень узгодженості з кожною ЦСР. зв'язок між академічним змістом ОК/ОП і відповідними цілями.

Результати мапування є основою для перегляду освітніх програм та окремих освітніх компонентів, оскільки дозволяє визначити області, де можна додати новий зміст або відкоригувати існуючі педагогічні стратегії для кращої відповідності ЦСР. Це може включати більш чітку інтеграцію тем ЦСР у цілі курсу, узгодження результатів навчання з компетентностями для сталого розвитку, або розроблення нових ОК.

Інформацію, отримана під час мапування може також використовуватися під час розробки нових освітніх програм, які безпосередньо стосуються глобальних викликів.

Отримані результати формують базу для обговорення ОП зі студентами, залучаючи їх до визначення змісту, пов'язаного з ЦСР, який вони вважають корисним, мотивуючи до реалізації дослідницьких тощо.

Важливим напрямом використання результатів мапування є міждисциплінарна співпраця. Отримані результати аналізу, як і сам процес мапування, сприятиме заохоченню співпрацю між факультетами та кафедрами для створення міждисциплінарних курсів або програм, спрямованих на досягнення кількох ЦСР. Для цього передбачена система періодичного перегляду та оновлення мап академічних програм, щоб забезпечити узгодженість із новими цілями ЦСР і розвитком академічних пропозицій.

Отримані результати також дадуть можливість порівнювати прогрес вашого СНАУ в імplementації ЦСР з іншими ЗВО за та визначити сфери, які потрібно вдосконалити.

Передбачається маркування ОК за ЦСР, щоб студентам та іншим стейкхолдерам було легше ідентифікувати курси, які сприяють досягненню конкретних ЦСР.

Зіставлення академічних програм із ЦСР є постійним процесом, який не тільки збільшує внесок СНАУ в сталість, але й посилює його освітню місію, , сприяючи розвитку культури стійкості, інновацій та відповідальності.